

[Undervisningsministeren.]

vil jeg gerne give udtryk for, at jeg finder det forkert, at tjenestemænd under udøvelsen af deres tjeneste henviser til bestemte næringsdrivende. Så vidt er jeg enig med fru Lis Groes. Men når vi så kommer til det praktiske og til den konkrete situation, fru Lis Groes omtaler, ligger det måske nok knap så klart. Et dødsfald stiller vel næsten altid de pårørende i en vanskelig og ekstraordinær situation. De skal hurtigt tage stilling til mange praktiske ting, som de står fremmede over for, og det under omstændigheder, hvor de normalt vil være glade for en håndsrekning. Når det gælder dødsfald, hvor afdøde er indbragt til retsmedicinsk institut, er der ikke sjældent tale om særlig tragiske tilfælde. Jeg behøver blot at nævne f. eks. dødsfald ved selvmord eller pludselige dødsfald på gade og vej som følge af hjerteslag el. lign. eller som følge af trafikulykker. De pårørende er begribeligvis i sådanne tilfælde særlig stærkt belastet, og jeg vil dog gerne sætte et spørgsmålstegn ved, om princippet virkelig skal have lov at dominere så meget, at man i den situation bare henviser til at slå op i fagbogen under B.

Lis Groes: Ja, nu prøvede jeg selv i dag at slå op i fagbogen; det er overkommeligt, for der er ikke mere end 40 forskellige bedemænd her i byen, så det synes jeg i og for sig godt man kunne. Men hvis man gerne vil hjælpe, var der jo den mulighed, at man lavede en lille liste — det ville også være økonomisk overkommeligt. Jeg henstiller endnu en gang, at man søger at løse problemet.

Undervisningsministeren (K. B. Andersen): Jeg skal ikke citere hele fagbogen, men når fru Lis Groes siger, at der kun er 40 — jeg har ikke talt dem (*Lis Groes:* Det har jeg!). Ja, det tvivler jeg ikke om, men så synes jeg jo nok, principperne efterhånden svinder ind. Hvis vi i stedet for at henvise til fagbogen, hvor der altså kun skulle være 40, skulle lave en liste, som jo også må rumme 40-50 navne, yder vi ikke den hjælp, de pågældende mennesker i den situation har brug for. Vi kan diskutere princippet, men det er at skyde spurve

med kanoner, hvis man ikke må have lov at hjælpe i en sådan rent praktisk sag.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 113) findes i tidenden sp. 5242, indfødsretsudvalgets tillægsbetænkning i tillæg B. sp. 995).

Der var stillet 1 ændringsforslag i tillægsbetænkningen.

Uden for tillægsbetænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Ændringsforslaget sattes først til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Ændringsforslaget vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget som helhed sattes derefter til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 98 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om revalidering. (Om revaliderings- og forsorgsdirektoratet).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 107) findes i tidenden sp. 3337, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 973).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om invalidepension m. v. (Om invalideforsikringsfonden).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 111) findes i tidenden sp. 3514, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 973)

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagenes overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Kaj Rasmussen: I forbindelse med denne lovgivning har vi haft et omfattende udvalgsarbejde, hvilket skyldes to ting: for det første revisionsbestemmelsens forlængelse i 5 år, for det andet oprettelsen af et forsorgsdirektorat, hvis hovedsigte skulle være at forenkle og effektivisere hele arbejdet.

Hvad angår lovens revision, er vi enige om, at den ikke først skal finde sted om 5, men om 3 år.

Derimod har der været en omfattende diskussion om oprettelsen af forsorgsdirektoratet. I denne sammenhæng skal man jo huske på, at det såkaldte administrationsudvalg af 1960 har afgivet en betænkning om hele socialministeriets forhold, hvori man meget stærkt appellerer til en rationalisering og dermed også en effektivisering af ministeriets arbejdsgang, og på dette specielle område, hvor det drejer sig om revalideringsforsorgen, synes vi, det er helt naturligt, at man prøver på at samle alt dette i et direktorat.

Der er en afgørende ting, som man skal være opmærksom på i denne forbindelse, og det er, at det jo ikke er tanken, at man

med oprettelsen af det nye direktorat på nogen måde skal ændre revalideringscentrenes status. Der er ikke tale om nogen centraliseringstendens, og det er heller ikke meningen, at centrene og derigennem revalideringsinstitutionerne uden videre skal blande forsorg og revalidering sammen, således at revalideringens erhvervmæssige sigte derved svækkes; det er tværtimod meningen, at alle disse ting skal gå i spænd sammen. Det er meningen, at de medborgere, der af en eller anden grund er kommet i vanskeligheder og har brug for samfundets hjælp, meget lettere skal kunne komme til vejs ende med deres problemer — hvis man prøver på at se det ud fra den nævnte synsvinkel, og det har et flertal af folketingets partier gjort. Vi er i den gode situation, at alle de udvalgsberettigede partier minus det konservative folkeparti vil bidrage til direktoratets oprettelse, og det vil vi, bl. a. fordi ministeriet — og det synes jeg personlig er en meget stor håndsrekning fra ministeriets og ministerens side — klart understreger, at der ikke er tale om en administrativ udvidelse, men tværtimod om en administrativ forenkling.

Jeg kan ikke tilbageholde den bemærkning over for de konservative, at der egentlig er noget ganske pudsigt og ejendommeligt i, at man gang på gang forlanger af administrationen, at den skal rationalisere og effektivisere så meget som overhovedet gør; og når det så foreslås, når der fremsættes et lovforslag, der tilsigter en effektivisering, så går man imod, så har man ingen interesse i at bidrage til denne effektivisering. Det kan vi meget beklage, og det beklager jeg i allerhøjeste grad; jeg mente, at vi gennem udvalgsarbejdet var nået frem til en situation, der berettigede mig til at håbe på, at vi i enighed ville have kunnet løse og løfte denne opgave. Men sådan skulle det altså ikke være, og det må jeg som sagt meget beklage.

Jeg vil gerne føje til, at det samarbejde, der allerede består mellem revalideringscentrene og den offentlige arbejdsanvisning,

[Kaj Rasmussen.]

herunder ikke mindst erhvervsvejledningen, naturligvis fortsat skal opretholdes og udbygges, således at man fastholder den bredest mulige kontakt med arbejdsmarkedet og med erhvervslivet. Det er jo det, der er meningen med alt det, vi her er i færd med, og derfor tror jeg, at det er meget værdifuldt, at vi nu får dette direktorat oprettet, at vi får „samling over tropperne“, hvis jeg må bruge det udtryk, og ligesom får det hele bragt ind i en bane, som vi kan være helt tilfreds med.

Når jeg har sagt dette, vil jeg også gerne sige, at vi nogle gange i udvalget har været inde på, om man ikke allerede nu kunne sætte en efterundersøgelse i gang, så vi ikke står og mangler et meget vigtigt materiale, når loven igen skal tages op til revision om 3 år. Det har vi drøftet ud fra den forudsætning, at det var meget rart at vide noget mere præcist om, hvad de handicappede, der henvender sig til revalideringscentre, har fået ud af deres henvendelse. Af mange grunde har det ikke været muligt at få et fuldstændigt billede af dette forhold ved den nugældende revisionsperiodes udløb. Dels har centrene måttet have en væsentlig tid til at opbygge deres apparatur, og de har også måttet bruge en rum tid til at finde deres egne ben, om jeg må sige det sådan, og dels vil der nok altid klæbe en del usikkerhed ved en opgørelse af sager fra en sådan startperiode. Efter yderligere 3 år skulle vi dog have fået en mulighed for at være nået så vidt, at der måtte være basis for en eller anden form for opgørelse.

Vi har derfor over for socialministeren rejst det spørgsmål, om man ikke kunne få sat en efterundersøgelse af revalideringscentrenes arbejde i gang. Vi fik det svar fra ministeren, at en sådan efterundersøgelse ville blive meget kostbar, hvis den skulle gøres på et fuldt sagligt og forsvarligt grundlag, det vil sige på et holdbart grundlag. Man måtte regne med, at beløbsstørrelsen i så tilfælde ville blive omkring 300.000 kr., og en sådan undersøgelse burde i så fald omfatte hele landet. Vi mente ikke og mener ikke, at vi kan og bør afse et så stort beløb til dette formål. Jeg kan for mit vedkommende godt se, at det er meget vigtigt, at man gør et sådant statistisk

arbejde grundigt, og jeg er også fuldstændig klar over, at det, som det også er fremhævet over for udvalget, og som jeg har nævnt, kan blive meget dyrt. Der er jo bl. a. den vanskelighed, at man ikke kan vide, hvad der ville være sket, f. eks. hvis centrene ikke var blevet oprettet. Et sammenligningsgrundlag mangler, og man kan derfor heller ikke uden statistiske finesser helt måle værdien af det arbejde, der bliver gjort.

Jeg ved, at der er nogle af centrene, der på egen hånd alligevel vil foretage efterundersøgelser, bl. a. ud fra den betragtning, at det er en del af centrenes helt naturlige arbejde og opgave; ja, det er jo ligefrem nævnt i revalideringslovens cirkulære, at det er nødvendigt, at centrene vedligeholder en forbindelse med de revaliderede en rimelig tid efter, at de er kommet i gang. Her er det min fornemmelse, at centrene nu har opbygget hele deres virksomhed, således at de virkelig nu kan afse den fornødne tid til sideløbende med deres øvrige arbejde at foretage en sådan undersøgelse foruden alt øvrigt og besværligt arbejde, som revalideringskonsulenterne og det øvrige centers personale i forvejen har. Men det er jo også nok værd at understrege — og det vil jeg gerne gøre herfra — at selvfølgelig kan en sådan undersøgelse ikke blive en videnskabelig efterundersøgelse med den videnskabelige efterundersøgelses tyngde, sådan som vi gerne ville have det. Alligevel er jeg glad for, at ministeren har erklæret sig villig til at undersøge, om det kan lade sig gøre på frivillighedens grundlag at lade 1, 2 eller måske 3 centre tage et vist antal sager af en af de seneste årgange frem til efterundersøgelse, gøre disse sager meget nøje op, lave en oversigt over dem og så til sin tid, umiddelbart før den næste lovrevision, følge dem op for at se, hvordan det er gået.

Hvor mange skal det så omfatte, kan man spørge. Jeg mener, at selv et mindre antal sager, f. eks. 800-1.000, ville kunne give os et ganske godt indblik i, både hvordan arbejdet er foretaget, og hvad der er kommet ud af det. En særlig omstændighed, der netop taler for denne fremgangsmåde, er, at revalideringscentre jo er tvunget til at arbejde i marken på erhvervslivets normale vilkår. Prøvestenen på deres arbej-

[Kaj Rasmussen.]

de er derfor, om jeg så må sige, livets barske realiteter, og dette skulle da være en vis garanti for, at man fik det rigtige billede frem. På den anden side vil en sådan indsats, der jo til en vis grad vil blive frivillig fra de pågældende centres side, til sin tid meget let kunne mødes med den indvending, at man har udtaget nogle forkerte sager til prøve, eller at der er andre ting, som ikke er ordentlig oplyst. Derfor må man nok for at bygge helt på saglighedens solide fundament sige, at denne efterundersøgelse naturligvis ikke kan blive så videnskabelig og så velunderbygget, som hvis vi var villige til at ofre de 300.000 kr., som en virkelig effektiv undersøgelse forudsætter.

Jeg har villet gøre disse bemærkninger om efterundersøgelsen, fordi jeg fik den opfattelse under udvalgsarbejdet, at dette var noget meget centralt og en forudsætning for, at man overhovedet ville gå med til en forlængelse af loven, altså ikke for de 5 år, som ministeren foreslog, men de 3 år, vi er blevet enige om. Jeg kan også tilføje, at revalideringscentrenes arbejde og muligheder i dag ikke giver en sådan erfaringsmængde, at vi helt er i stand til at overskue konsekvenserne af den meget fine lovgivning, vi fik i 1960 på dette område. Jeg er ganske overbevist om, at om 3 år får vi sammen med efterundersøgelsen, sammen med direktoratets oprettelse og den effektivisering, dette vil medføre, den revision af loven, som vi alle kan være tilfreds med, alle vi, som interesserer os for denne vigtige side af samfundslivet.

Med disse bemærkninger skal jeg på mit partis vegne anbefale lovforslaget som helhed til vedtagelse med de ændringer, som ministeren har foreslået, og som er tiltrådt af et flertal i udvalget.

P. E. Eriksen: Det var med en vis skepsis, jeg ved første behandling talte om dette lovforslag, da mit parti nærer frygt for en udbygning af centraladministrationen på bekostning af den decentralisering, vi ønsker fremmet, fordi vi mener derved at fremme de opgaver, der nu skal løses. Jeg brugte også ved første behandling vendingen: hvad frigives der fra de enkelte kontorer i forhold til det personale, som skal ansættes ved den nye opbygning? Vi ønskede en nøje

undersøgelse for på et reelt grundlag eventuelt at kunne afvise det foreslåede direktorat, men det har været svært at finde den knage, hvorpå vi sagligt kunne hænge et nej. For selv om ministeren og udvalget understreger, at en gennemførelse af lovforslaget ikke betyder personalemæssige udvidelser, men derimod effektivisering og forbedring, enklere administration og hurtigere sagsbehandling, er vi så alligevel ikke derved med til at gøre administrationen større i den flaskehals, som socialministeriet i øjeblikket er? Det er ikke sagt som nogen kritik, men som en konstatering af forholdene. Disse tanker har venstres medlemmer af udvalget gjort sig under det meget oplysende arbejde, har jeg lov at sige, vi har haft i udvalget, et udvalgsarbejde med videre sigte. Men som også hr. Kaj Rasmussen har spurgt: hvad har revalideringsloven hidtil lært os, bl. a. om forholdet til de handicappede børn, og hvordan fremskaffer vi et materiale til bedømmelse af lovens virkninger fremefter? Loven foreslås nu optaget til revision om 3 år imod lovforslagets 5 år. Venstre har gennem udvalgsarbejdet forstået loven derhen, at den vil betyde en aflastning, en forenkling på centralt plan, og jeg kan tilføje håbet om, at den kommende opbygning ikke vil skuffe os deri.

Jeg rejste ved første behandling nogle spørgsmål, nævnte ganske kort invalideforsikringsrettens deling, hvor revalideringsafdelingen går til det nye direktorat. Efter de stillede ændringsforslag skal invalideforsikringsretten have repræsentation i revalideringsnævnet. Jeg forstår, at det nye direktorat skal have til huse side om side med invalideforsikringsrettens anden afdeling. Ifølge cirkulæret om invalidepension skal revalideringscentrene høres, og kan ændringen — hvad vi forstår er hensigten — betyde en afkortning af de ofte lange ventetider, inden afgørelserne falder, ville i hvert fald noget være nået.

Jeg håber ligeledes, at arbejdsdirektoratet må komme ind i billedet. Også for socialreformkommissionen foreligger der lige i disse dage i det underudvalg, der er nedsat vedrørende strukturobygningen, et materiale, og vi kunne i den forbindelse have vore bekymringer med hensyn til, om dette nye direktorat vil betyde en begrænsning

[P. E. Eriksen.]
i kommissionens muligheder for en mere effektiv opbygning.

Ministerens bemærkninger til udvalget: at der fortsat vil være muligheder for en udvikling i retning af at henlægge yderligere opgaver til lokale organer, til lokale områder, vil vi erindre os under kommissionens videre arbejde, og det betyder jo også, at en forskydning af personalet kan finde sted inden for både arbejds- og socialministeriet og de derunder hørende institutioner.

Revalideringscheferne har været spurgt angående udskydelse af revisionen. I første omgang fik vi ikke svar om deres stilling, men i en senere skrivelse fik vi at vide, at cheferne har udtalt sig i en skrivelse af 3. februar 1965 med henvisning til administrationsudvalgets forespørgsel, da de jo har arbejdet med disse problemer. Denne skrivelse er optrykt som bilag til betænkningen sammen med ministerens kommentarer til de rejste problemer — problemer og tanker, der er helt analoge med dem, jeg og flere andre har været inde på. Jeg vil — som hr. Kaj Rasmussen gjorde det før — sige, at dette direktorat jo ikke skulle betyde og ikke betyder nogen ændring i selve revalideringsarbejdets funktioner.

Jeg vil slutte med at sige, at vi fra venstres side forstår lovens hensigt som et forsøg på forenkling, og vi håber altså, at resultatet bliver en mere praktisk anvendelse af det personale, vi har i dag, og derfor kan vi gå med til de to lovforslag, der her er tale om. Venstre kan tiltræde ændringsforslagene, som vi anser for en forbedring af lovforslaget om revalidering. Lad hele vort revaliderings- og forsorgsvæsen fastholde det perspektiv, som nu engang ligger deri, og lad os løse opgaverne rigtigt fremefter.

Clara Munck: Som det fremgår af den foreliggende betænkning, kan — som det allerede er sagt af de to tidligere ordførere — den konservative folketingsgruppe ikke anbefale en gennemførelse af de to lovforslag, der nu er til behandling. Det kan ikke komme så meget bag på nogen i denne sal, idet jeg allerede ved første behandling gjorde opmærksom på, at den konservative folketingsgruppe ville være

meget forbeholden. Til gengæld gav jeg også udtryk for, at vi i vor gruppe var meget interesserede i, at de to lovforslag kom til udvalgsbehandling, idet vi mente, at vi gennem en grundig udvalgsbehandling kunne gavne revalideringstanken — en tanke, vi alle ønsker ført bedst muligt ud i livet. Jeg synes da også, at betænkningen her giver udtryk for, at vi virkelig har nået resultater under den grundige udvalgsbehandling, og hvis udvalgets formand er skuffet over, at vi ikke går ud af udvalgsbehandlingen i enighed, kan jeg til gengæld godt takke ham for det gode arbejde, der er udført. Vi synes, at den betænkning, der nu foreligger, på væsentlige områder er udtryk for, at vort ønske om en positiv revalideringsgennemførelse er blevet hjulpet gennem det arbejde, der er gjort i udvalget, selvfølgelig ikke mindst ved alle de oplysninger, socialministeren har stillet til rådighed, og ved det samarbejde — kan jeg vel sige — der har været mellem minister og udvalg.

Vi er selvfølgelig enige med udvalgets flertal, når det f. eks. understreger, at den rigtige opbygning af det foreslåede direktorat gerne skulle medføre en enklere administration og en hurtigere sagsbehandling — det ønsker vi på alle områder. Jeg tror også, at en af de ting, vi nåede frem til under udvalgsbehandlingen, er, at der måske kunne sættes ind på mere end ét område for at nå denne hensigt.

Vi er, som det fremgår af betænkningen, også enige i, at man skal have en efterundersøgelse. Det var netop den konservative folketingsgruppe, der ved første behandling pegede på, at det efter vor mening var uheldigt, at vi lod hengå endnu 5 år, før vi skulle tage loven op til revision. Vi har også i udvalget på grundlag af det materiale, der kom til at foreligge, været enige om, at denne 5 års frist ikke behøver at overholdes, og vi er glade for socialministerens ændringsforslag om, at revisionen rykkes 2 år frem. Jeg vil dog gerne sige til hr. Kaj Rasmussen, at vi fra vor side ikke ligefrem venter — og måske slet ikke har ønsket — en egentlig videnskabelig undersøgelse af klientelet. Vi vil gerne vide noget mere om de praktiske resultater; det er jo meget ofte dem, folketetinget skal bygge på, hvis vi skal leve op til, at vi ikke

[Clara Munck.]

blot lovgiver, men at vi lovgiver sådan, at lovene passer til det arbejde og de resultater, der skal nås med mennesker, der, jeg havde nær sagt står i det praktiske liv ligesom vi andre.

Når jeg har sagt dette, må jeg så også understrege, hvad der i øvrigt fremgår af betænkningen, at den konservative folketingsgruppe heller ikke efter udvalgsarbejdet mener det rigtigt at gennemføre opbygning af det foreslåede direktorat. Vi har ikke fået den opfattelse under udvalgsarbejdet, at vi vil gøre revalideringsarbejdet bedre ved at få et direktorat. Vi har selvfølgelig bemærket — hvad der også står i betænkningen — at socialministeren har givet de oplysninger, vi havde bedt om, og bl. a. understreget over for os, at det nye direktorat ikke betyder nogen udvidelse af arbejdsstyrken.

På den anden side må enhver vel erkende, at en administrationsomlægning af den størrelsesorden, der her er tale om, må betyde en ikke uvæsentlig arbejdsindsats af det personale, vi i øvrigt har til rådighed som kvalificeret til at løse de opgaver, der hele tiden har meldt sig, og som forestår i revalideringsarbejdet. Vi mener altså ikke, at vi på dette tidspunkt bør bruge det kvalificerede personale til at bygge den nye administration op, da vi ikke er blevet overbevist om, at vi derigennem når længere med revalideringsarbejdet, end vi gør, som forholdene er nu. Vi ved jo bl. a. alle sammen, at invalidepensionslovens ikrafttræden pr. 1. april i år har betydet en kolossal forøgelse af sagerne inden for invalideforsikringsretten. Vi må gå ud fra, at en del af det kvalificerede personale, der nu skal til at opbygge administrationen, kunne have beskæftiget sig med disse sager, sådan at vi lever op til det mål — hvad udvalgets flertal også understreger — at nå frem til en hurtigere og mere enkel sagsbehandling.

Dertil kommer selvfølgelig, som vi har anført, at det, vi kalder for den højeste sagskundskab, når der foreligger spørgsmål om revalideringsresultater, nemlig de 12 revalideringschefer, har udtrykt betænkelighed ved oprettelsen af direktoratet, som man anser for unødvendigt. Når vi sammenholder dette med, at udvalgets flertal og

ministeren jo ikke stiller sig fremmed over for, at vi igen skal til at omlægge administrationen, idet der i betænkningen står, at man ikke herigennem bremser de ændringer, der vil kunne finde sted, når socialreformkommissionens eventuelle forslag foreligger, kan vi ikke se, at vi gavner revalideringsarbejdet og sagsbehandlingen ved nu at anbefale oprettelsen af direktoratet, og lovforslaget om invalideforsikringsfonden er jo en følge af en eventuel gennemførelse af lovforslaget om revaliderings- og forsorgsdirektoratet.

Vi er selvfølgelig enige i, at ændringsforslagene følger lovforslagenes eventuelle gennemførelse. Ændringsforslaget med revisionsfremskyndelsen er vi direkte glade for, så vi anmoder altså ikke om nogen afstemning om ændringsforslagene, men den konservative folketingsgruppe vil ved tredje behandling stemme imod gennemførelse af det nye administrationsopbygningssystem.

Grethe Philip: Efter den meget grundige gennemgang i udvalget mener jeg, vi kan sige, at vi er på rette vej med dette lovforslag. Jeg håber, det vil vise sig at holde stik, når ministeren siger, at oprettelsen af det nye direktorat ikke i sig selv vil indebære ekstra administration, men at det vil vise sig, at det betyder en forenkling og rationalisering af arbejdet, sådan som det var tilsigtet.

For mig at se vil hele revalideringsfeltet få stigende betydning fremover. Vi har jo set, at der kan gøres meget for at indpasse de erhvervshæmmede i samfundet og for at støtte dem på forskellig måde, og det bør vi gå videre med i de kommende år.

Jeg ser med glæde, at loven foreslås taget op til revision allerede i 1968-69. Vi har så et par år, hvor vi kan indvinde yderligere erfaringer, som muligvis til den tid vil resultere i, at der er et og andet, vi gerne vil ændre på.

Jeg kan anbefale at stemme for de af ministeren stillede ændringsforslag.

Gunhild Due: Jeg kan tilslutte mig de bemærkninger, som fru Grethe Philip lige er kommet med, og skal dertil kun føje min tilfredshed med de bemærkninger om handicappede børns forhold, der kom med i

[Gunhild Due.]

betænkningen, og specielt flertallets henstilling om, at socialministeren vil gøre noget for at udbrede kendskabet til de bestående hjælpemuligheder især i de mindre landsogne, hvor det kan være svært at følge med i, hvad der kommer af sociale hjælpemuligheder.

Jeg vil også gerne takke udvalget for den interesse, man har vist specielt de undersøgelser, der er i gang i Ringkøbing amt; jeg håber, at vi måske ved lidt mere om tingene, når loven kommer til revision, således at vi måske kan få lidt klarere retningslinjer med hensyn til de handicappede børn ind i den.

Iver Poulsen: Ved første behandling af de to lovforslag, vi nu behandler, gav jeg udtryk for, at mit parti havde visse ret alvorlige betæneligheder ved at medvirke til gennemførelse af disse forslag, som det konservative folkeparti og venstre også havde sine betæneligheder med hensyn til ved første behandling.

Venstre har overvundet sine betæneligheder, det har de uafhængige ikke. Vi er stadig væk ængstelige for, at gennemførelsen af revalideringsforslaget om direktoratet vil betyde en udvidelse af statsadministrationen, den administration, som er kostbar, og som man vel nok fra alle sider er enig om skal indskrænkes mest mulig, således at forstå, at man får det meste og det mest rationelle ud af enhver administration til en fornuftig pris.

Vi føler os altså ikke overbevist om, at statsadministrationen ikke vil blive udvidet, eller overbevist om, at socialministerens udtalelser holder stik, når ministeren som begrundelse for, at der ikke vil ske nogen udvidelse, hævder, at der fra socialministeriet og de institutioner under socialministeriet, som arbejder med disse spørgsmål, vil ske en overflytning eller omflytning. Vi har desværre så alt for ofte set, når man opretter et nyt kontor eller et nyt direktorat, som man mente kunne betjenes med en allerede bestående arbejdskraft, hvordan et sådant direktorat ynglede med hensyn til personaleansættelser. Vi føler os som sagt ikke overbevist om, at socialministerens påstand vil holde stik, og vi føler os heller ikke overbevist om, at resultatet med hen-

syn til revalideringsbestrebelse vil blive bedre. Vi er bange for, at der også her vil blive tale om en centralisering af det revalideringsarbejde, som vi tror er bedst tjent med en decentralisering i overensstemmelse med revalideringsloven, som vel egentlig byggede på tanken om en decentralisering, således at de flest mulige afgørelser lægges ud i det lokale plan, ud til afgørelse i lokale nævn.

Endelig tillægger vi det ret stor betydning, at revalideringscheferne har givet udtryk for, at de finder det både betænkeligt og unødvendigt at oprette det foreslåede direktorat. Revalideringscheferne har en erfaring og en sagkundskab, som vi i hvert fald må tillægge den allerstørste betydning, og som vi finder grund til at lytte til og overveje meget nøje. Når disse revalideringschefer som erfarne sagkyndige udtaler deres betæneligheder og siger, det er unødvendigt, gør det i hvert fald et meget stærkt indtryk på os og er medvirkende til, at vi tager den stilling, som vi tager.

Jeg synes også, det er at foregribe en sagligt underbygget udvikling af revalideringen, noget, man skulle opnå at få understøttet bl. a. igennem sociallovskommissionens arbejde. De må jo også i denne kommission søge at fremskaffe de virkelige saglige, stærkt underbyggede begrundelser for, i hvilken retning man skal gå for at forbedre vor revalideringslovgivning. En sådan forbedring er de uafhængige jo altid meget stærkt interesseret i.

Af disse grunde mener vi, at forslaget er forhastet, og at det ikke er tilstrækkelig sagligt underbygget og begrundet, og vi er som nævnt bange for, at der er tale om en centralisering, en udvidelse af den statsadministration, som vi ønsker at begrænse. Derfor kan vi ikke medvirke til lovforslagenes gennemførelse.

Diderichsen: På liberalt centrums vegne vil jeg anbefale de to lovforslag. Vi må bedømme dem således, at de på et vigtigt område, som vi alle har ansvaret for, betegner fremskridt i omsorgen for de medborgere, som falder ind under denne lovgivning.

Med hensyn til spørgsmålet om at afveje grundene for og imod den foreslåede administrationsordning mener vi, at når de

[Diderichsen.]

betæneligheder, der er fremsat fra det konservative folkeparti og de uafhængige, kommer på vægtskålen og man i den anden vægtskål lægger hensynet til en så effektiv administration som muligt, da opvejes de første af de sidste. Vi er jo heller ikke tilhængere af en stadig voksende administration, men i dette tilfælde mener vi ligesom socialdemokratiet, venstre, det radikale venstre og socialistisk folkeparti, at disse betæneligheder som sagt ikke er tilstrækkelig tungtvejende, og vi vil derfor ved tredje behandling stemme for lovforslagenes vedtagelse med de foreslåede ændringer.

Socialministeren (Bundvad): Jeg vil takke udvalget for et meget grundigt og dygtigt udvalgsarbejde, og jeg vil takke flertallet for tilslutning til lovforslagenes gennemførelse med de ændringer, som der i betænkningen er stillet forslag om.

Flere af ordførerne har været inde på spørgsmålet om omfanget af den administration, der bliver en følge af oprettelsen af det nye revaliderings- og forsorgsdirektorat. I den forbindelse vil jeg gerne på ny understrege, at den administrationsreform, som administrationsudvalget har foreslået, og som lovforslaget bygger på, alene betyder en overflytning af arbejdsopgaver fra socialministeriet, fra invalideforsikringsretten, fra direktoratet for sygekassevæsenet og fra arbejdsdirektoratet til det nye direktorat. Der er ikke tale om nogen personalemæssig udvidelse, men kun om en omlægning af den centrale administration med det formål at gøre den mere samlet og mere effektiv. Selv om der på den måde sker en koncentration af det centrale ansvar på disse områder, ligger der ikke deri, at der vil ske nogen ændring i den decentralisering, som blev anlagt i revalideringsloven af 1960. Den linje vil fortsat blive fulgt, og den vil blive videreudviklet i det omfang, det viser sig hensigtsmæssigt og praktisk muligt.

Jeg kan altså slå fast, at oprettelsen af det nye direktorat ikke betyder nogen udvidelse af den offentlige administration, som man siger. På den anden side er det klart, at hvis direktoratet bliver stillet over for helt nye arbejdsopgaver, kan der opstå behov for yderligere personale. Men jeg vil da gerne stærkt understrege, at en sådan

udvikling ikke vil følge af oprettelsen af direktoratet i sig selv. De tilsvarende nye opgaver måtte ellers have været løst ved udbygning, eventuelt en større udbygning af de nu bestående organer. Vi må, som fru Grethe Philip var inde på, huske, at revaliderings- og særforsorgsarbejdet i de senere år har været og fortsat er inde i en rig udvikling. Den omstændighed, at vi nu skaber en mere effektiv centraladministration på disse felter, kan jo ikke betyde noget punktum for den udvikling, der er i gang.

Det har glædet mig at bemærke den interesse, der i udvalget har været for at udbygge støtteforanstaltninger for handicappede børn. Jeg vil med glæde modtage den henstilling, som udvalgets flertal har rettet til mig om, at det nærmere bør overvejes, i hvilket omfang hjælpemulighederne yderligere bør udvides og koordineres, og hvorledes der kan skabes det bedste kendskab til bestående hjælpemuligheder, herunder specielt i de mindre kommuner. Jeg er ganske enig i, at der her ligger problemer, som trænger til en nærmere kulegravning, og jeg vil nøjere undersøge, hvorledes denne bedst kan finde sted.

Jeg har også med glæde bemærket udvalgets interesse for efterundersøgelser af revaliderer. Jeg havde gerne set, at udvalget var nået frem til enighed om, at der søges gennemført nærmere undersøgelse af et større antal repræsentativt udvalgte tilfælde, men jeg har taget til efterretning, at udvalget er vejet tilbage herfor på grund af de med sagen forbundne udgifter. Den mere begrænsede registrering af efterførløbet af et antal revalideringstilfælde, som udvalgets flertal har henstillet til mig om at gennemføre, vil jeg snarest tage op til nærmere overvejelse. Det er mit håb, at det efter de af udvalget skitserede linjer vil være muligt at tilvejebringe et materiale, som kan bidrage til en vis belysning af revalideringsarbejdets resultater og effektivitet. Selv om et sådant materiale ikke vil kunne være egentlig repræsentativt, vil det dog forhåbentlig være af værdi, når folkettingen om nogle år igen skal tage stilling til en revision af loven.

Endelig vil jeg gerne gøre et par bemærkninger om den administrative reform i forhold til de overvejelser, som foregår i social-

[Socialministeren.]
reformkommissionen. Jeg kan herom hen-
vise til de bemærkninger, der er fremsat i
socialministeriets skrivelse af april 1966,
som er optrykt som bilag 2 i betænkningen.
Jeg vil gerne yderligere fremhæve, at ad-
ministrationsreformen alene sigter mod en
effektivisering og en forbedret koordinering
på centralt plan og således fortsat giver
mulighed for en udvikling i retning af at
henlægge yderligere opgaver til kommunale
eller statslige, regionale eller lokale orga-
ner. Efter min bedste overbevisning vil gen-
nemførelse af lovforslaget ikke på noget
punkt lægge hindringer i vejen for socialre-
formkommissionens arbejde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrø-
rende forslag til lov om ændring i lov om
revalidering. (Om revaliderings- og for-
sorgsdirektoratet).

Ændringsforslagene nr. 1-3, § 1, således
ændret, og § 2

vedtoges uden afstemning.

*Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.*

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget
går direkte til tredje behandling uden for-
nyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør
indsigelse mod dette forslag, betragter jeg
det som vedtaget. (Ophold). Det er ved-
taget.

Man gik dernæst til afstemning vedrø-
rende forslag til lov om ændring i lov om
invaliddepension m. v. (Om invalideforsik-
ringsfonden).

*Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til
tredje behandling
vedtoges uden afstemning.*

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget
går direkte til tredje behandling uden for-
nyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør
indsigelse mod dette forslag, betragter jeg
det som vedtaget. (Ophold). Det er ved-
taget.

Den næste sag på dagsordenen var:

*Anden behandling af forslag til lov om
ungdomsklubber m. v. i Grønland.*

(Første behandling af lovforslaget (nr.
105) findes i tidenden sp. 3291, udvalgets
betænkning i tillæg B. sp. 969).

Der var stillet 1 ændringsforslag i be-
tænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke
stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsfor-
slaget og spørgsmålet om lovforslagets over-
gang til tredje behandling sættes til for-
handling under ét.

Rosing: Udvalget har holdt tre møder
og har herunder haft samråd med mini-
steren, og som vi allerede under første
behandling af lovforslaget har konstateret, er
der enighed om at gennemføre lovforslaget.
Vi grønlandske medlemmer er tilfreds her-
med.

Denne enighed er et udtryk for forståelse
af behovet for afhjælpning af lokaleman-
gelen i ungdomsarbejdet i almindelighed
og behovet for intensiveret indsats i løsn-
ingen af ungdomsproblemerne i særdeleshed.
I en tid, da store årgange tropper
hurtigt op i de større bebyggelser i Grøn-
land, anses en hurtigere etablering af de
omhandlede lokaler ikke alene som en nød-
vendighed, men også som en lige så beret-
tiget investering som i skoler, fabrikker og
boliger. Det er kun beklageligt, at et sådant
lovforslag ikke er fremsat i folketinget
betydelig tidligere. Jeg ved meget vel, at
andre ønsker har trængt sig på før. For mig,
der allerede for 6 år siden har gjort op-
mærksom på, at staten burde yde tilskud
til fremskaffelse af sådanne lokaler, vil
gennemførelsen af lovforslaget virke som en
landvinding i arbejdet for den unge og
kommende generation.

I udvalgets betænkning er der givet
udtryk for det ønskelige i at de påtænkte
bygninger og lokaler finder anvendelse for
passende foranstaltninger ud over de i
lovforslaget nævnte. Jeg er ganske over-
bevist om, at dette vil finde sted i rigt mål,
når denne lovgivning er gennemført og